

Celebrul tenor Juan Diego Flórez, vedetă în „La donna del lago” la Festivalul Rossini din Pesaro

(Costin Popa – 5 septembrie 2016)

De 20 de ani, tenorul peruan devenit simbol al vocalității rossiniene onorează festivalul. Și nu numai. Toate marile teatre îi oferă roluri din repertoriul Lebedei de la Pesaro. Și deși Flórez a încercat încet apropierea de alte personaje, diferite stilistic, precum Ducele de Mantua din „Rigoletto”, Werther din opera omonimă, Edgardo din „Lucia di Lammermoor” ș.a., performanțele majore au rămas în teritoriul compozițiilor lui Gioachino Rossini. Aveam să constat, urmărindu-l în 11 august în producția cu „La donna del lago”, la Adriatic Arena.

Chiar dacă artistul, interpret al rolului Giacomo V, Regele Scoției (deghizat în Cavalerul Uberto di Snowdon), îndrăgostit de Elena, „Doamna lacului”, a afișat la primele fraze un sunet oarecum sărăcăcios și meschin, imediat, pe măsura încălzirii vocii, sonoritatea s-a rotunjit și a recăpătat plăcuta culoare lirică, de „tenore di grazia”. Însușirile glasului au ieșit rând pe rând în evidență, atât în pasajele de „canto spianato” fluid și omogen, cât și în cele de „canto fiorito” virtuoz, indispensabile redării portativelor maestrului de la Pesaro. Dificila și atât de speciala vocalitate rossiniană este la ea acasă în tălmăcirea lui Flórez.

Campion al notelor înalte, în duetul cu Elena (Salome Jicia) „Quali accenti! Quai tormenti” (primul act) a revelat acute executate cu facilitate stupefiantă și, pe lângă ele, o frazare avântată, impregnată cu sunete dulci și moliciuni. Modelator al expresiei, a respins permanent monotonia. În finalul marelui duet, contrastele între pasajele de forță și cele lirice au impresionat.

Cavatina „Oh fiamma soave” din debutul actului secund a respirat culori efectiv... suave, în pofida unei emisii pe alocuri nazală. Discursul, iluminat de puritatea și limpezimea sunetului, a debordat prin avalanșa neîntreruptă de fiorituri, în țesătura vocală acutisimă, infernal de dificilă, plină de note de Si și Do, cu ultimele măsuri ale ariei executate într-un rafinat diminuendo. Este evident că la Juan Diego Flórez tehnica respirației constituie una din bazele performanței.

Pilduitoare și demonstrativă mi s-a părut abordarea succesivă a unor desene melodice aproape similare ca virtuozitate și forță de către cei doi tenori interpreți ai personajelor Uberto și Rodrigo di Dhu (Michael Spyres) în actul secund. După lectura spectaculoasă a lui Spyres, ușor dispersată ca incidență sonoră, intervenția lui Flórez a adus, parcă la concurență, o mai mare concentrare de sunet.

„La donna del lago” (1819), melodramă în două acte, a 29-a operă compusă de Rossini, pe libretul lui Andrea Leone Tottola după „The Lady of the Lake” de Sir Walter Scott, cu acțiune în Scoția secolului al XVI-lea, reprezintă un mare pas făcut în direcția prefigurării marilor opusuri romantice, care aveau să populeze secolul XIX. Juan Diego Flórez a înțeles acest lucru și a desăvârșit interpretarea în toate fațetele ei, abordând respectuos și coerent dramaturgia în consonanță cu marile virtuți belcantistice.

Partenerii

Cu sunete grave baritonale, prelungite consistent în registrul central, cu note supra-acute emise în tehnică „de piept” inclusiv la executarea fioriturilor, americanul Michael Spyres a cântat cavatina „Eccomi a voi, miei prodi” (intrarea din primul act) cu fluență a cantilenei și eroism în cabaletta ce-i urmează. Și el are ambitus de excepție, însă construit pe sunete mai „pline”, și el se sprijină întrucâtva pe emisia nazală. Este un performer căruia rolul căpeteniei rebelilor i-a convenit de minune grație culorii întunecate a glasului și dinamizatei exprimări.

Polinesso de excepție în „Ariodante” de Haendel la cea de-a XX-a ediție a Festivalului Enescu, în 2011, contralta armeană Varduhi Abrahamyan a adus în travesti rolului Malcom Graeme, iubitul Elenei, culoarea de violoncel a glasului său, frazarea de expresivă varietate. A demonstrat totul încă de la început, în recitativul „Mura felici” și cavatina „Elena! Oh tu, che chiamo!” (primul act), finalizată cu o acută nu tocmai omogenă, pe lângă care a expus admirabile pasaje de coloratură. Lamento-ul „Ah si pera: ormai la morte” (actul secund) a sunat tulburător.

Croatul Marko Mimica a intrat în hainele personajului Douglas d'Angus, tatăl Elenei, trecut în tabăra rebelilor. Prin vocea sa profundă, „neagră”, de bas, a adus rolului o mare autoritate, a cântat impunător aria „Taci, lo voglio” din primul act, cu exprimare violentă, poate întrucâtva depărtată de tipologia rossiniană de „tată nobil”.

Născută în Georgia, absolventă a Academiei rossiniene de la Pesaro, Salome Jicia a fost pentru al doilea an consecutiv prezentă în festival. Se află încă la începutul carierei, dar a abordat rolul Elena cu voce frumoasă, rotundă, cu bună simțire a frazei italiene, redată cu accentuări tipice alături de inflexiuni sensibile și, mai ales, expunând o coloratură impecabil perlată, expresivă. Sunt daruri care au fost evidente pe parcursul spectacolului, inclusiv în celebra arie de final „Tanti affetti in tal momento”, care a adus, totuși, din cauza oboselii generate de lunga partitură, unele tendințe de stridență în registrul acut, intens solicitat.

Juan Diego Florez

Michael Spyres

Salome Jicia

Alte personaje au fost interpretate de soprana spaniolă Ruth Iniesta (Albina, confidenta Elenei) și tenorul argentinian Francisco Brito (în dublu rol, Serano, prieten al Elenei și Bertram, servitorul Regelui).

La pupitru...

... s-a aflat Michele Mariotti, născut la Pesaro, tânăr șef de orchestră al cărui nume se regăsește pe afișele celor mai importante teatre ale lumii. Este o baghetă inspirată, fermă, care a condus Orchestra de la Teatro Comunale di Bologna, al cărei director muzical este, cu bună stăpânire a stilului rossinian, îndeosebi prin varietate de nuanțe și tempouri adecvat asociate aspectelor teatrale. Concetățenii din Pesaro i-au rezervat o triumfală primire la apariția în fosă pentru actul al doilea, prin ovații și strigăte de „Viva Mariotti!” și, bineînțeles, la aplauzele finale individuale.

Corul de la Teatro Comunale di Bologna (pregătit de Andrea Faidutti), cu importantă participare în acțiune, a cântat – în afara pasajelor de forță – cu superbe moliciuni (partida masculină) și minunat legato.

Spectacolul...

... a fost o coproducție cu Opéra Royal de Wallonie din Liège, în regia italianului Damiano Michieletto, conducător al echipei formate din Paolo Fantin (decoruri), Klaus Bruns (costume), Alessandro Carletti (proiectul luminilor). A fost o viziune compozită, în care întâmplările tramei s-au suprapus cu prezența în scenă a două personaje inventate, interpretate de actori fără replici, Elena bătrână (Giusi Merli) și Malcom bătrân (Alessandro Baldinotti, evident, fără travesti). Pantomima a dorit să aducă dragostea dintre cei doi eroi, ca un remember nostalgic, în zilele noastre, față de perioada acțiunii, și ea translatată la începutul secolului XX, epoca „art-déco”. Un remember în care Bătrâna Elena visează în continuare la Rege, dovezif – fotografia acestuia prezentă permanent pe o măsuță și privirea cu care o fixează la final. De altfel, contrar libretului, prima întâlnire dintre Elena și regele deghizat în Cavalerul Uberto se sfârșise cu o scenă de amor în toată regula...

Imixtiunea celor două personaje vârstnice în acțiunea reală, însoțirea permanentă dintre Elena tânără și Elena bătrână, dintre Malcom tânăr și Malcom bătrân, dedublările, suprapunerile, contorsiunile bătrânilor dorind transmiterea trăirilor interioare, au fost prea puțin utile. Cântăreții înșiși aveau propria lor exprimare.

O stângăcie: în finalul primului act, Uberto a apărut deja costumat ca rege, deși libretul prevede înlăturarea deghizării abia în ultima scenă a operei.

* Fotografiile au fost oferite de Biroul de Presă al Festivalului Rossini.